

ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Akademik Dergi

Cilt 2, Sayı 8, Kış 2005-2006

INTERNATIONAL RELATIONS

Academic Journal

Volume 2, Number 8, Winter 2005-2006

ULUSLARARASI İLİŞKİLER hakemli bir dergidir.

ULUSLARARASI İLİŞKİLER, *International Political Science Abstracts (IPSA)*, *International Bibliography of the Social Sciences (IBSS)*, *America: History and Life*, *Historical Abstracts*, *Worldwide Political Science Abstracts*, *Sociological Abstracts*, *Social Services Abstracts*, *PAIS International* ve *Linguistics and Language Behavior Abstracts* tarafından taranmaktadır.

INTERNATIONAL RELATIONS is abstracted and indexed in *International Political Science Abstracts (IPSA)*, *International Bibliography of the Social Sciences (IBSS)*, *America: History and Life*, *Historical Abstracts*, *Worldwide Political Science Abstracts*, *Sociological Abstracts*, *Social Services Abstracts*, *PAIS International* and *Linguistics and Language Behavior Abstracts*.

Dergiye yazı göndermek isteyenler için yazışma adresi:

Uluslararası İlişkiler Dergisi
Mahatma Gandhi Cad.
No: 9/4 GOP – ANKARA
Tel.: 0 312 437 30 55
Faks: 0 312 437 30 66
Web: www.uidergisi.com
Abonelik ücreti: 4 sayı için 40 YTL.
(Abone formu derginin arkasındadır.)

ULUSLARARASI İLİŞKİLER dergisinde belirtilen görüşler sadece yazarını bağlar.

ULUSLARARASI İLİŞKİLER, STRADİGMA ve Uluslararası İşbirliği Konseyi işbirliğiyle hazırlanmaktadır.

STRADİGMA bir FORSNET kuruluşudur.

Sahibi / Owner

STRADİGMA adına / On behalf of STRADİGMA
Yüksel Samast

Editörler / Editors

Mustafa Aydın, Ankara Üniversitesi
Çağrı Erhan, Ankara Üniversitesi

Genel Koordinatör / Managing Coordinator

Orhan Samast

Yardımcı Editörler / Assistant Editors

Çınar Özen, Gazi Üniversitesi
Birgül Demirtaş-Coşkun, Başkent Üniversitesi

İngilizce Editörü / English Language Editor

Eddie Girdner, Başkent Üniversitesi

Yayın Koordinatörü / Publication Coordinator

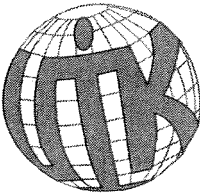
Atay Akdevelioğlu

Yayın Kurulu / Editorial Board

Meliha Altunışık, Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Gökhan Çetinsaya, İstanbul Teknik Üniversitesi
Fuat Keyman, Koç Üniversitesi
Kemal Kirişçi, Boğaziçi Üniversitesi
Gencer Özcan, Yıldız Teknik Üniversitesi

Danışma Kurulu / Advisory Board

Gündüz Aktan, Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi
Tuğrul Arat, Ankara Üniversitesi
Güliden Ayman, Marmara Üniversitesi
Recep Boztemur, Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Nur Bilge Criss, Bilkent Üniversitesi
Beril Dedeoğlu, Galatasaray Üniversitesi
Atıla Eralp, Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Haluk Günöğür, Başkent Üniversitesi
Yusuf Halaçoğlu, Türk Tarih Kurumu
Ersin Kalaycıoğlu, Işık Üniversitesi
Mustafa Kibaroglu, Bilkent Üniversitesi
Hasan Köni, Yeditepe Üniversitesi
Şule Kut, İstanbul Bilgi Üniversitesi
Ömer Kürkçüoğlu, Ankara Üniversitesi
Baskın Oran, Ankara Üniversitesi
İlber Ortaylı, Bilkent Üniversitesi
Soli Özel, İstanbul Bilgi Üniversitesi
Hüseyin Pazarcı, Atılım Üniversitesi
Philip Robins, University of Oxford
Sabri Sayarı, Sabancı Üniversitesi
Norman Stone, Koç Üniversitesi
Ercüment Tezcan, Galatasaray Üniversitesi
Enis Tulça, Galatasaray Üniversitesi
Nuri Yurdusev, Orta Doğu Teknik Üniversitesi

ULUSLARARASI
İLİŞKİLER KONSEYİ

Hakem Listesi (2. Cilt) (4-8 Sayılar) Soyadı Sırasına Göre

Yrd. Doç. Dr. Fethi AÇIKEL, Ankara Üniversitesi
Sinem AKGÜL AÇIKMEŞE, Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Gökçen ALPKAYA, Ankara Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Kerem ALTIPARMAK, Ankara Üniversitesi
Dr. Damla ARAS, King's College London
Doç. Dr. Gülден AYMAN, Marmara Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Caner BAKIR, Koç Üniversitesi
Doç. Dr. Mesut Hakkı CAŞIN, Yeditepe Üniversitesi
Prof. Dr. Esra ÇAYHAN, Akdeniz Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Selçuk ÇOLAKOĞLU, Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr., İhsan DAĞI, Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Beril DEDEOĞLU, Galatasaray Üniversitesi
Birgül DEMİRTAŞ-COŞKUN, Başkent Üniversitesi
Dr. Erdem DENK, Ankara Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Enver DERSAN, Çağ Üniversitesi
Serhat ERKMEN, Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi
Prof. Dr. Eddie GIRDNER, Başkent Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Nazım İREM, Dokuz Eylül Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sevilay KAHRAMAN, Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Dr. Cem KARADELİ, Çankaya Üniversitesi
Doç. Dr. Fatih KARAOSMANOĞLU, Polis Akademisi
Yrd. Doç. Dr. Funda KESKİN, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Levent KÖKER, Atılım Üniversitesi
Prof. Dr. Ömer KÜRKÇÜOĞLU, Ankara Üniversitesi
Dr. Nihat Ali ÖZCAN, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı
Doç. Dr. Çınar ÖZEN, Gazi Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Kudret ÖZERSAY, Doğu Akdeniz Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr., Erel TELLAL, Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Ercüment TEZCAN, Galatasaray Üniversitesi
Doç. Dr. İlhan UZGEL, Ankara Üniversitesi

ULUSLARARASI İLİŞKİLER
Cilt 2, Sayı 8, Kış 2005-2006

İÇİNDEKİLER

Editörden..... vii

KURAMSAL

*Neogramşyan Hegemonya Yaklaşımı Çerçevesinde Güç ve Global Finans:
Pax Britannica'daki Büyük Dönüşüm* 3
Çınar ÖZEN

*Liberal Cumhuriyetçilik, Çokkültürcülük ve
Kültürel Demokrasi Talepleri.....* 33
Nazım İREM

BÖLGESEL-GÜNCEL

*Türkiye ve Avrupa Birliği: Katılım Öncesi Dönemin İç ve Dış Politika
Dinamikleri* 79
Kemal KİRİŞÇİ

Güvenlik Alanında Küreselleşen Belirsizlik: Türkiye Nereye? 119
Enver DERSAN

*The Middle East and Religious Fundamentalism as a Source of
Identity-Based Conflicts
(Orta Doğu ve Kimlik Temelli Çatışmaların Kaynağı Olarak
Dinsel Köktendincilik).....* 151
Dan TSCHİRGİ

*Bir Dış Politika Aracı Olarak Dış Yardımların Kullanılması:
Japonya Örneği.....* 167
Ali BALCI - Murat YEŞİLTAŞ

KİTAP İNCELEMESİ

*Mehmet UĞUR, Müzakerelerden Üyeliğe: AB-Türkiye
Gündemindeki Sorunlar* 201
İhsan D. DAĞI

Uluslararası İlişkiler Bibliyografyası 209
(Eylül-Kasım 2005)

Konu Dizini (2. Cilt)..... 219

Yazar Dizini (2. Cilt)..... 221

INTERNATIONAL RELATIONS
Vol. 2, No. 8, Winter 2005-2006

CONTENTS

Editorial vii

THEORETICAL

*Power and Global Finance in the Framework of Neo-Gramscian Hegemony:
The Great Transformation in Pax Britannica* 3
Çınar ÖZEN

*Liberal Republicanism, Multiculturalism and Demands for
Cultural Democracy* 33
Nazım İREM

REGIONAL – CURRENT AFFAIRS

*Turkey and the European Union: The Domestic Politics of
Negotiating Pre-Accession* 79
Kemal KİRİŞÇİ

Globalizing Uncertainty in the Sphere of Security: Turkey, Quo Vadis? 119
Enver DERSAN

*The Middle East and Religious Fundamentalism as a Source of
Identity-Based Conflicts* 151
Dan TSCHIRGI

Foreign Aid as a Foreign Policy Tool: The Case of Japan 167
Ali BALCI- Murat YEŞİLTAS

BOOK REVIEW

*Mehmet UĞUR, Müzakerelerden Üyeliğe: AB-Türkiye Gündemindeki
Sorunlar (From Negotiations to Full Membership:
Problems on the Turkish-EU Agenda)* 201
İhsan D. DAĞI

Bibliography of International Relations 209
(September-November 2005)

Subject Index (Volume 2) 219

Author Index (Volume 2) 221

Editörden

Değerli okurlarımız,

İkinci cildimizin son sayısı ile sizlere tekrar ulaşabilmekten büyük mutluluk duyuyoruz. Sizlerin katkıları, görüşleri ve önerileriyle sekiz sayıyı arkamızda bırakmış bulunuyoruz. *Uluslararası İlişkiler*, bugüne kadarki çizgisiyle bir taraftan Türkiye’de kendine haklı bir yer edinirken, diğer taraftan dokuz yabancı indekse girmeyi başararak uluslararası alanda da kalitesini kanıtlamıştır. Bundan sonra da yine sizlerin verdiği destekle daha ileri noktalara ulaşmayı hedeflemektedir.

Bu sayımızda da yine kuramsal ve bölgesel-güncel konulardaki makaleleri dikkatinize sunuyoruz. Kuramsal bölümdeki ilk makalemiz Çınar Özen’in “Neo-Gramşiyen Hegemonya Yaklaşımı Çerçevesinde Güç ve Küresel Finans: Pax Britannica’nın Dönüşümü” başlıklı çalışmasıdır. Finansal küreselleşmenin 19. yüzyılın son çeyreğinde Büyük Britanya ekonomisiyle doğrudan bağlantılı ortaya çıktığını belirten yazar, bu olguyu Neo-Gramşiyen bir perspektifle analiz etmektedir. Makale öncelikle hegemonya teorilerine ışık tutmakta, daha sonra da bu teoriler çerçevesinde finans sektörünün küreselleşme sürecini irdelemektedir.

Kuramsal kısımdaki ikinci makalemiz liberal cumhuriyetçi demokrasi anlayışıyla çokkültürcü yaklaşımı incelemekte ve esas olarak liberal cumhuriyetçi demokrasi kuramına yönelik öne sürülen çokkültürcü eleştirilerin temellerini ortaya koymaktadır. Nazım İrem tarafından kaleme alınan makalede çokkültürcülüğün yeni bir açılım getirip getirmediği ve daha fazla demokratikleşmeye katkı sağlayıp sağlamayacağı da sorgulanmaktadır.

1999’da gerçekleştirilen Helsinki Zirvesi’nden bu yana Türkiye’nin en çok ve en yoğun olarak tartıştığı dış politika konularından biri hiç kuşkusuz Avrupa Birliği olmuştur. Bu konu sadece medyada yer almakla kalmamış, aynı zamanda pek çok akademik makale ve kitaba da konu olmuştur. Fakat yapılan çalışmaların çoğu benzer konular etrafında şekillenmiş görünmektedir. Bu sayımızın bölgesel-güncel kısmında ilk makale olarak yer verdiğimiz Kemal Kirişçi’nin daha önce *Macalester International Journal*’da yayınlanan “Turkey and the European Union: The Domestic Politics of Negotiating Pre-Accession” başlıklı makalesinin Türkçe tercümesinde ise farklı bir yaklaşım temel alınmıştır. Çalışma Türkiye’nin AB’ye tam üyelik sürecinde bir yandan ülke içindeki aktörler arasında, öte yandan Türkiye’deki aktörler ile AB’deki muhatapları arasında ne tip ilişkiler ve “müzakere”ler yaşandığı/yaşanacağı ortaya konulmaktadır. Makalede sonuç olarak karşılaşılan tüm zorluklara rağmen, Türkiye ve AB’nin yavaş da olsa birbirlerine yaklaşmakta oldukları vurgulanmaktadır.

AB’nin yanı sıra, ama aynı zamanda onunla bağlantılı olarak, Türkiye’de son yıllarda en fazla tartışılan konulardan biri de güvenlik

meselesi olmuştur. Enver Dersan, "Güvenlik Alanında Küreselleşen Belirsizlik: Türkiye Nereye?" başlıklı çalışmasında Türkiye ve güvenlik konusuna farklı bir açıdan yaklaşarak siyasal belirsizlik kavramını temel almış ve yeni bir yaklaşım ortaya koymuştur. Yazara göre söz konusu siyasal belirsizliğin çıkış kaynağı küreselleşmedir. Çalışmada öncelikle Türkiye'nin güvenlik politikalarına genel olarak ortaya konulmakta, ardından da ABD, NATO ve AB'yle Ankara arasındaki ilişkiler genel güvenlik anlayışı çerçevesinde tartışılmaktadır. Makalede ayrıca Türkiye'nin güvenlik politikalarına ilişkin çeşitli öneriler de sunulmuştur.

11 Eylül olaylarının ardından Orta Doğu'nun ve Orta Doğu kaynaklı çatışmaların dünya politikasındaki önemi ve ciddiyeti daha da artmış gibi gözükmektedir. Dergimizin önceki sayılarında da bölgeyle ilgili sorunlara ve terör meselesiyle ilgili çalışmalara yer vermiştik. Bu sefer yayınlamakta olduğumuz Dan Tschirgi'nin "The Middle East and Religious Fundamentalism as a Source of Identity-Based Conflicts" ("Orta Doğu ve Kimlik Kaynaklı Çatışmanın Kaynağı Olarak Köktendincilik") başlıklı İngilizce makalede yazar, köktendincilik sorununun diğer coğrafyalardaki "asimetrik tehditler" ele alınarak daha iyi anlaşılabilceği fikrini savunulmaktadır. Günümüz dünya politikasında "Marjinal Şiddetli İç Çatışma"nın "Marjinal Şiddetli Uluslararası Çatışma"ya dönüştüğünü ileri süren Tschirgi, ardından küresel güvenlikle bağlantılı ortaya çıkan siyasa yansımalarını da araştırmaktadır.

Son makalemiz dış yardımların uluslararası politikada bir araç olarak kullanılması bağlamında Japonya örneğini incelemektedir. Ali Balcı ve Murat Yeşiltaş'ın çalışmalarında Japon Resmi Gelişme Yardımı'nın (ODA) Japon dış politikasında nasıl bir rol oynadığı sorusu cevaplanmaya çalışılmaktadır. Japonya verdiği dış yardımları ulusal güvenliğini garantiye almak için mi kullanmaktadır? Yoksa amacı daha çok insani boyutla mı sınırlıdır? Yazarlar bu soruları cevaplamaya çalışırken Tokyo yönetimlerinin özellikle ASEAN, Afrika, Çin ve Kuril Adaları'na yönelik politikalarını masaya yatırırlar.

Kitap incelemesi bölümümüzde Osman Akınhay'ın Mehmet Uğur'la yaptığı söyleşilerden oluşan *Müzakerelerden Üyeliğe: AB-Türkiye Gündemindeki Sorunlar* başlıklı kitabın İhsan D. Dağı tarafından yapılan analizini bulacaksınız.

Bibliyografya bölümümüzde ise Türkiye'de Eylül-Kasım 2005 arasında Uluslararası İlişkiler'in farklı konularında yapılan yayınların bir listesini sizlere sunuyoruz.

Bir sonraki sayımızın "Küreselleşme ve Türkiye" konulu özel sayı olacağını hatırlatmak isteriz. Gelecek sayıda da birlikte olmak dileğiyle...

MAKALE ÇAĐRISI

ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Cilt 3, Sayı 9, Bahar 2006

Özel Sayı

KÜRESELLEŞME VE TÜRKİYE

Misafir Editör

Fuat Keyman, Koç Üniversitesi

1980'lerden bu yana hem uluslararası ilişkileri hem de ulusal ilişkileri anlamamızda ve çözümlememizde kullandığımız anahtar kavramlardan birisi de, küreselleşme oldu. En genelde, devletler, toplumlar, kültürler-arası karşılıklı ilişkilerde yaygınlaşma, derinleşme ve hızlanma anlamına gelen küreselleşme süreci ve bu sürecin ülkeler üzerinde ekonomik, siyasal ve kültürel düzeyde yarattığı olumlu/olumsuz ama derin etkileri anlamadan, bugün yaşadığımız hızla değişen ve bu değişim içinde önemli bir dönüşüm süreci yaşayan Türkiye'yi anlamamız da olanaklı değil. Bu saptamanın, bugün savaş ve terörle birlikte yaşadığımız ve çok ciddi bir küresel yönetim gereksinimi içinde olan dünya için de çok önemli olduğunu söyleyebiliriz.

Bununla birlikte, küreselleşme süreci ve bu süreç içinde Türkiye'nin yeri konusunda yapılan çalışmaların, belli istisnalar dışında, eksik ve yeterli olmadığını da söylemeliyiz. Bu nedenle, *Uluslararası İlişkiler* dergisi için "Küreselleşme ve Türkiye" üzerine, kuramsal ve ampirik çalışmaları içerecek bir özel sayı hazırlamaya karar verdik.